

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สุภาสิตพระร่วง (๒)

ครูผู้สอน

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

ครูวิชุดา

กลีนจงกล

สุภาษิตพระร่วง (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะคำประพันธ์ของสุภาพิตพระร่วง
๒. เขียนแผนผังชั้นทลักษณ์บอกลักษณะบังคับของ
รายสุภาพิต
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดีประเภท
รายสุภาพิตเรื่องสุภาพิตพระร่วง

ชวนคิด พินิจสาร

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า
มลักเห็นในอนาคต
เป็นอนุศาสนกถา

เฝ้าแผ่นภพสุโขทัย
จึงผายพจนประภาษ
สอนคณานรชน....

ชวนคิด พินิจสาร

โดยอรุณรัตน์ถ่องถ้วน แถลงเลศเหตุเลือกถ้วน
เลิศอ้างทางธรรม แลนา

ทบทวนความจำ

สุภาษิตพระร่วง

มีอีกชื่อว่า “**บัญญัติพระร่วง**” เดิมเชื่อว่าแต่ง
ในสมัยสุโขทัย แต่มีปรากฏหลักฐานว่า ปี พ.ศ. ๒๓๗๙
รัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

ให้จารึกสุภาษิตพระร่วงลงบนแผ่นศิลาประดับ
ไว้ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

นอกจากนี้ยังมีการพบสุภาษิตพระร่วงในสมุดไทย
หลายฉบับ รวมถึงสมุดไทยดำเรื่อง **“บัณฑิตพระร่วง”**
พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิต
ชิโนรส (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

รวมอยู่กับเรื่อง กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ และ
แม่สอนลูก โดยเรื่องบัณฑิตพระร่วง มีเนื้อหา
ที่ใกล้เคียงกับสุภาษิตพระร่วงมาก (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

กรมศิลปากรจึงใช้เป็นเอกสารในการ
ตรวจสอบชำระสุภาษิตพระร่วงจนเป็นฉบับ
สมบูรณ์ (มีต่อ)

สุภาชิตพระร่วง

สุภาชิตพระร่วงไม่ปรากฏนามผู้แต่ง และพบ
หลายฉบับ แต่ฉบับที่นำมาใช้เป็นแบบเรียนได้รับการ
ชำระโดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุ
ชิตชิโนรส (มีต่อ)

สุภาชิตพระร่วง

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมาภิไธยชิโนรส

แหล่งที่มาของภาพ : https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระมหาสมณเจ้า_กรมพระปรมาภิไธยชิโนรส

ลักษณะคำประพันธ์

ประกอบด้วย ร่ายสุภาพ พรรคละ ๕ - ๘ คำ
และจบด้วยโคลงสองสุภาพ

ลักษณะคำประพันธ์

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า

เฝ้าผ่านภพสุโขทัย

มลักเห็นในอนาคต

จึงผายพจนประภาษ

เป็นอนุศาสนกถา

สอนคณานรชน....

ลักษณะคำประพันธ์

โดยอรธอันถ่องถ้วน แถลงเลศเหตุเลือกถ้วน
เลิศอ้างทางธรรม แลเนา

ร้ายสุภาพ

ร้ายเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่กำหนด
จำนวนบทหรือบาท ผู้แต่งจะแต่งยาวเท่าไรก็ได้
แต่ต้องเรียงคำให้คล้องจองกันตามข้อบังคับเท่านั้น

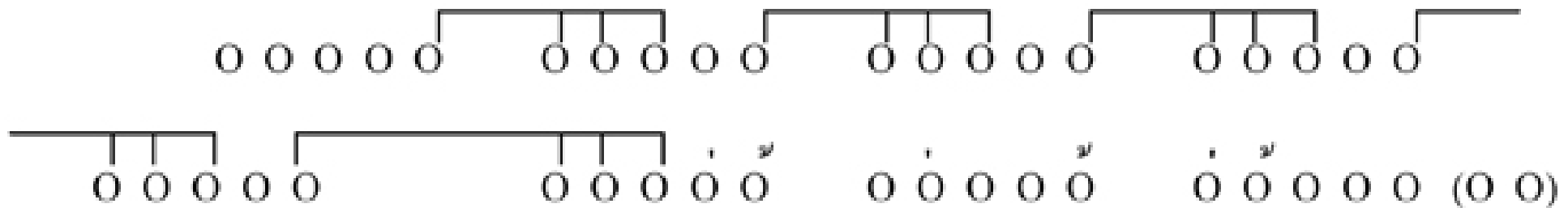
رأىسطุภาพ

رأىที่นิยมแต่งในวรรณกรรมไทยมี ๔ ชนิดคือ
 رأىسطุภาพ رأىตัน رأىโบราณ และ رأىยาว
 رأىมีลักษณะบังคับ ๕ อย่าง คือ คณะ พยายามค์
 สัมผัส คำเอกคำโท และ คำสร้อย (มีต่อ)

ร้ายสุภาพ

ร้ายที่นิยมกันแพร่หลายตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน คือ ร้ายสุภาพ และมักมีการนำร้ายสุภาพไปแต่งเป็นส่วนหนึ่งของลิลิต เช่น ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเลงพ่าย

ลักษณะบังคับของรายได้

แหล่งที่มาของภาพ : <https://th.wikipedia.org/wiki>

ลงมือทำ จดจำได้

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน
ศึกษาใบงาน “แนวทางการอ่านและถอดคำ
ประพันธ์สุภาษิตพระร่วง” และร่วมระดมโยง
เส้นคำสัมผัสตามฉันทลักษณ์ประเภทนั้น ๆ

ใบงาน
แนวทางการอ่าน
และถอดคำประพันธ์
สุภาชิตพระร่วง

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง แนวทางการอ่านและถอดคำประพันธ์สุภาชิตพระร่วง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง กลาความคิดด้วยคำคม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

“โยงสัมผัสบังคับ”

ชื่อกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม

๑.

๒.

๓.

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงสัมผัสบังคับของร้อยสุภาพและโคลงสองสุภาพ ข้อ ๑. และ ๒. ตามความ
เข้าใจโดยสังเกตคำที่ต้องจองกันในแต่ละวรรค รวมถึงวงกลมคำเอก คำโทตามในโคลง
สองสุภาพ

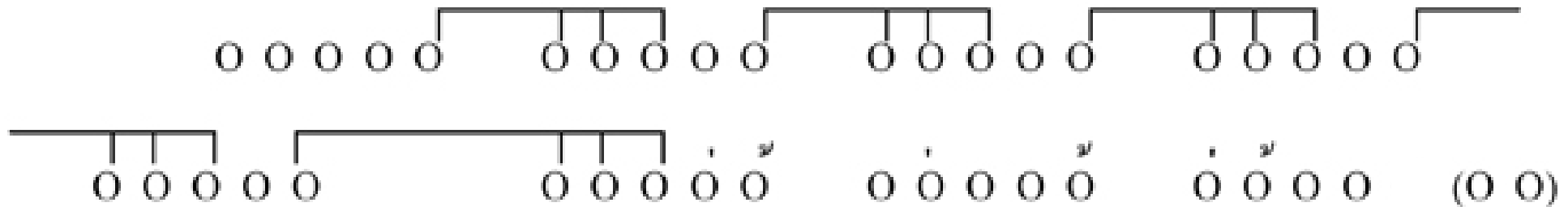
๑. ร้อยสุภาพ

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า	เฝ้าผ่านภพสุโขทัย	มลักเห็นในอนาคต
จึงมายพจนประภาษ	เป็นอนุศาสนกถา	สอนคณานรชน

๒. โคลงสองสุภาพ

โดยรรถอันถ่องถ้วน	แกลงเสศเหตุเลือกล้วน
เลิศอ้างทางธรรม	แลนา

ลักษณะบังคับของรายได้

แหล่งที่มาของภาพ : <https://th.wikipedia.org/wiki>

ชวนคิดช่วงท้าย

นักเรียนคิดว่าการโยงสัมผัส
มีประโยชน์ต่อการศึกษา
บทร้อยกรองอย่างไร

คำไหนใช้ถูก

ทองกร

ทองกอรัน

ทองกร

(ราชา) น. กำไลมือ.

กำไลข้อมือประติษฐ์: นายธีรสุต ฉำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรม>
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

ท่วงทีคำสอน

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

